

Verksamhetsplan Hälsinglands museum 2021

Stiftelsen Hälsinglands museum arbetar självständigt utifrån sina stadgar och från överenskommelser med Hudiksvalls kommun och region Gävleborg. Museet utgår från synen på kulturen som en demokratisk, kritisk och omvandlande kraft i samhället, grundad på yttrande- och tryckfriheten och med en strävan att garantera allas lika rättigheter och allas möjlighet att delta. Kulturen ska ständigt stå upp för mänskliga rättigheter, mot maktmissbruk och inskränkningar av de demokratiska fri- och rättigheterna.

Den samhällssituation som skapats av Coronapandemin har haft övergripande effekter och kommer sannolikt även att påverka verksamheten 2021. Arbetet präglades redan under 2020 av inskränkningar i den utåtriktade verksamheten, men museet kunde trots omständigheterna hållas öppet.

De pågående klimatförändringarna har gjort det uppenbart att arbetet med kulturarvet och kulturfrågorna även måste ses i ett klimatperspektiv. Strävan efter ett samhälle med långsiktig hållbarhet utgör ett av museets horisontella mål. Hållbarhet är en social, ekonomisk och miljömässig strategi som museet försöker tillämpa, bl.a. genom att förlägga sin verksamhet med geografisk och social bredd, exempelvis i glesbygdsområden.

Ett museums uppgift är att förvalta och tydliggöra vårt kulturarv, medverka i den historiska forskningen, begripliggöra samtiden och att bjuda in till samtal och debatt. Museet ska även bedriva en bildande verksamhet tillsammans med andra samhällsaktörer. Under 2021 kommer arbetet med mångfaldsfrågor och minoriteter, som olika samtal och föreläsningar, att vara knutna till bl.a. utställningen om Rosa Taikons liv som öppnar under försommaren 2021.

Samarbetet med länsinstitutionerna kommer att fortsätta, liksom det breda samarbetet med civilsamhället, ideella organisationer och forskarvärlden.

Museet vill fortsatt samverka med Hudiksvalls kommun för att skapa en gemensam plattform rörande stadsplanering och kulturmiljö. Den strategiska planeringen har naturligtvis stor inverkan på de kulturhistoriska miljöerna och på människors vardag och kommunen befinner sig ett expansivt skede med stora och genomgripande förändringar av den fysiska stadsmiljön.

Många pensionsavgångar närmar sig för museets personal vilket måste tas upp i planeringen för 2021 och 2022.

Hälsinglands Museum

Fastighetsunderhållet för museibygnaden kräver årligen omfattande åtgärder. Under 2020 påbörjades ett säkerhetsarbete i både musei- och televerksbyggnadens lokaler. Säkerhetsarbetet och fastighetsunderhållet följer till delar varandra.

I museibygnaden planeras för två olika säkerhetsnivåer för att möjliggöra inlån från andra museer där utställningsgarantier gäller.

Utställningsverksamhet

Hälsinglands museum arbetar med ett brett utbud av utställningar, historiskt-samhälleliga, konstnärliga och debatterande. Museets konstutställningar ska karaktäriseras av hög verkshöjd, kvalitet och samhällsrelevans. Några utställningar som planeras för 2021 är följande:

Katitzis resa genom Sverige

– en utställning baserad på Katarina Taikons böcker. Katitzi är en av svensk barn- och ungdomslitteraturs starkaste karaktärer och romanserien omfattar tretton böcker. Producerad av Tensta konsthall, visas vintern 2020 i Ungern i ett romskt samhälle.

Wanja Djanaieff och hennes tjugotvå älsklingsfärger

– en retrospektiv utställning om en av Sveriges mest inflytelserika textilformgivare med en stark relation till Hälsingland. Utställningen är producerad av Marabouparkens konsthall.

EPA Sverige

– en fotoutställning om ett frihetsrum och en tonårskultur runt EPA-traktorn. Nytagna fotografier av ungdomar från länet kompletterar utställningen. Fotograf Benjamin Nørsko.

1721

1721 var året när Hudiksvall brändes av ryska styrkor. Det svenska Östersjöväldet var över, nya maktordningar etablerades. Med utgångspunkt i händelserna reflekterar museet över myter, berättelser och föreställningar. Vad lever kvar efter 300 år, vad är sant och osant?

Michel Sittow

Arbetet med den till år 2022 planerade utställningen om den senmedeltida konstnären Michel Sittow i Tallinn fortsätter. Två altarskåpsdörrar i Bollnäs kyrka har knutits till Sittow. Arbetet utförs i samarbete med Niguliste, Estlands konstmuseum.

Rosa Taikon

Under försommaren 2021 kommer en ny basutställning att öppnas. Utställningen berättar om silversmeden och människorättskämpen Rosa Taikon, hennes konstnärskap och kamp för romers rättigheter. Utställningen öppnar under förutsättning att pandemins utbredning har minskat.

Hälsinglands Museum

Nationella minoriteter

Under 2021 ligger minoritetsarbetets tyngdpunkt på att tillgängliggöra Rosa Taikons samling. Detta främst med öppnandet av den nya basutställningen, som är den första basutställningen vid ett europeiskt museum som porträtterar en romsk konstnär. Något som är avgörande för att belysa de nationella minoriteterna i samhället.

Öppnandet av utställningen möjliggör också en pedagogik med fokus på konstens relation till demokratifrågor. Kunskaps spridning för en bred publik kommer att ske genom samverkan med konst- och minoritetsorganisationer i Sverige och internationellt.

Samlingar och arkiv

Arbetet med tillgängliggörandet av museets föremålssamlingar och arkiv går vidare. Hälsinglands museum fortsätter att kontinuerligt offentliggöra sina samlingar på digitaltmuseum.se och länkade öppna data på kulturnav.org. Fokus kommer att ligga på publicering av de delar av museisamlingen vilka tillhör donationen efter Rosa Taikon.

Arkivverksamheten fortsätter med den strukturella uppordningen av centrala samlingar och nyförvärv. Museet undersöker möjligheten att förvara och tillgängliggöra arkivmaterial digitalt. De senaste åren har många arkivöverlämningar skett till museet. Både föremåls- och arkivsamlingarna genererar många besök och är en viktig kontaktyta mellan museet och allmänhet samt forskare.

Katalogiseringen av den stora bildsamlingen efter Hilding Mickelsson kommer att färdigställas under året. Under slutfasen handlar arbetet om kvalitetssäkring kring faktauppgifter rörande fotografierna.

Digitalisering och systematisering av Rosa Taikons donation fortsätter, liksom digitaliseringen och tillgängliggörandet av bildsamlingen hos Romskt Kulturcentrum.

För att säkerställa föreningen DiBiS och för att garantera de digitala versionerna av deras fotografiska samling har museet inlett ett samarbete med Söderhamns kommun och DiBiS. DiBiS digitaliserade bildmaterial omfattar ca 250 000 bilder. Genom att konvertera dess bilddatabas till Primus säkerställs att materialet inte går förlorat och möjliggör samtidigt en publicering på digitaltmuseum.se.

Konstmagasin

Under 2021 kommer inflyttning till museets nya konstmagasin att ske. Det nya konstmagasinet öppnar för nya bruk, tolkningar och utställningar av museets konstsamling förutom att den säkrar samlingens långsiktiga bevarande.

Hälsinglands Museum

Pedagogik

Museets pedagogik följer utställningsverksamheten men arbetar också självständigt med särskilda teman och i olika projekt. Barn och unga står i centrum för denna verksamhet. Ökat fokus på arbetet med att erbjuda webbaserat lärande för skolor utifrån museets utställningar, samlingar och arkiv. Med e-lektioner kan vi nå fler pedagoger och elever i länet och i Sverige.

Under 2021 kommer museet att utforma ett webbaserat diskussionsforum vilket utgör en fortsättning på det tidigare arbetet med klimatfrågor kopplade till historiskt och nutida skogsbruk. Arbetet kommer att ske i pedagogiska projekt riktade till barn och unga. En plattform där unga och forskare möts och utvecklar argumentationsteknik och källkritiskt förhållningssätt.

Utifrån utställningen *EPA Sverige* och dess frågeställningar utformas pedagogik med fokus på ett ouppmärksammat kulturarv bland unga.

Pedagogiken om de nationella minoriteterna knyts till öppnandet av den nya basutställningen om Rosa Taikon.

Pedagogiskt arbete i äldregruppen med visningar och föreläsningar fortsätter.

Kulturmiljöinsatser

Museets arbete med kyrkan och det kyrkliga kulturarvet är en stor och pågående uppgift. Kyrkans historiska kontinuitet och dess samhälleliga betydelse i en period av stor omställning gör den speciellt viktig i det breda kulturarvsarbetet. I utställningar, projekt och pedagogik har museet, i nära samarbete med olika församlingar i länet, under lång tid arbetat med olika aspekter av samhällelig och kyrkligt arv och omvandling.

Det textila kulturarvet i svenska kyrkor är unikt. Av olika historiska omständigheter och genom långvarig fred har Sverige unikt många textilier sparade. Museets samarbete med Ljusnans pastorat fortsätter under 2021, med fokus mot de kyrkliga textilierna. Samarbetet lyfter kyrkans roll som historieberättare. Genom besök, visningar och föreläsningar i kyrkorna tydliggörs en historisk bakgrund till det samhälle vi har idag och museets textila profil ges ytterligare ett forum.

Museets uppdrag inom Härnösands stift kring Fiskarkapell utges som bok under året.

Hälsinglands Museum

Hälsingegårdar

Under 2021 kommer museet fortsätta arbetet med att bidra till en fördjupning och tillgängliggörande av hälsingegårdarna som kulturarv med verksamheter som föreläsningar, guideutbildningar och seminarier. Hälsinglands museum är en aktiv part i den guideutbildning som organiseras av Forsa folkhögskola. Nätverksbygget och de olika aktiviteterna sker i samarbete med de olika världsarvsgårdarna.

Samarbetet med Göteborgs universitet fortsätter genom en sandoktorandtjänst. Avhandlingsprojektet har rubriken "Måleri i gård och kyrka. En studie av förutsättningar, marknader och arenor i Hälsingland 1760 – 1800". Arbetet finansieras genom Berit Wallenbergs stiftelse.